

A KOR FALÁN – KULINYI ISTVÁN NAPLÓJA

*Ezüstöd salakká változott,
szépséged korommá,
cigarettd nikotinmentessé,
a plázákban struccok ütnek tanyát,
bakkecskék tánca veri fel a Parlamentet,
borod vízizű lett,
húsaidat kemikáliákkal pácolják,
zenéd szintetizátorizű lötty,
fáklyák lobogása helyett
neonnal szennyezettek az éjszakák,
palotáidban vadkutyák üvöltenek,
medencéidben piranhák úszkálnak,
a bodybuilderek ereje olyan, mint a kóc,
fitnesztermeidben denevérek csüngnek,
a laptopok mögött dolgozók
munkája pelyva csupán,
a mulatóhelyeken sakálok korzóznak,
lombját vesztett tölgygé válik a világ,
szemét zörög, mint lehullott avar,
sündisznók öröksége Babilon,
meztelencsigák másszák be a laptopokat,
vakondok furkálják át sírjaidat,
a showműsorok elnémult mikrofonjaiba
hollók kárognak bele,
vizeidben kőolaj terjeng,
kazánjaidban műanyagot égetnek,
a múzeumokban senki se nézi a paleót,
bezártak kávézóid,
ahol méregárban mérték a paleót,
maguk kedve szerint tojnak a cibetmacskák,
senki sem tömi beléjük a kávébabot,
boldogok a tyúkok,
melyek a gyárakból kiszabadulva
a kihalt vasúti síneken kapirgálnak,
szürke darvak szállják meg a várost
keresztülszelő folyót,
melyen megszűnt a vízi forgalom,
róka korzózik a kihalt reptéren kicsinyeivel,
vaddisznók kocognak kényelmesen
a sétálóutcákban.*

*Szem nem látta, fül nem hallotta,
amit majd most cselekszik az Úr
azok javára, akik szeretik.*

Lackfi János

A történelem nagyon kevés sikeres előrejelzést ismer. Ezek közül talán a legnevezetesebb az 1975. február 4-i haicsengi 7,4-es magnitúdójú földrengés megjóslása volt. A földmozgás teljesen elpusztította a 90 ezer lakosú város épületeit, de az előrejelzésnek köszönhetően alig néhányan haltak meg. A mikrorezgéseket vizualizáló szeizmográfok a föld különböző rétegeiben keletkező hullámok rögzítésével, kiegészülve a matematikai valószínűségszámítás módszerével, képesek előre jelezni a katasztrófa közeledtét. Bár a földrengést elhárítani nem lehet – a földrengéskockázat ismeretében történő előzetes felkészüléssel a földrengés által okozott károk és veszteségek csökkenthetők. Az emberi túlélés lehetséges.

Lackfi János idézett verse a pandémia alatt született, és arról az abszurd, ninivei állapotról szól, amely a globális világot egy pillanatra térdre kényszerítette. Ahogy számos író és filozófust foglalkoztatnak a Covid társadalmi és spirituális hatásai, Kulinyi István kiállítása is annál a krízisnél kezdődik, amelyben soha korábban nem látott súlyossággal jelent meg az egyéni magány, az emberi sebezhetőség és a mindenre kiterjedő, a létre kérdező szorongás. A nyitó falon látható *Csillagnéző* című munkáján az univerzum félelmetes csendjével szemben álló ember, aki mégis ettől a felfoghatatlan erőttől vár választ, a tehetetlenség terhével keresi az arcán tükröződő egyetlen biztos fényforrást.

A *Lélekmaszk* sorozatban azután Kulinyi olyan örök kiindulópont után kutat, mint a tiszta geometria formák szilárdsága: az egyértelmű függőleges és vízszintes biztonságából formálódó ellipszis, hogy litániai repetícióval, nap mint nap sorolva rátaláljon az egyedi arcok mögött a röntgenfény spektrumában az állandóra.

Eltorzuló valós és belső tájakat megjelenítő, nagyméretű makrokozmikus kompozícióival – mint a *Sárkánysziget*, a *Barbár allegro*, a *Vihar után* és a *Kaltigurális időkép* – a világ súlyos jelenségeivel való szembenézésre szólít: a képek felhangosítják, brutális színerővel és pusztulást idéző dinamizmussal manifesztálják a tetemrehívást, és ebben a futurisztikus, örült kavarodásban érthetően felelőst keresnek.

Kulinyi István munkái mögött az egyik fő etikai kihívás az emberi egyéni felelősség kérdése, különösen a társadalmi szolidaritás és az egyéni szabadság közötti egyensúly megvalósíthatóságának reménye. A járvány, a klímaváltozás, az élelmiszerválság mind rávilágított arra, hogy az egyéni döntések kollektív következményekkel járnak, s hogy a mindenk feletti emberi vágy: a személyes szabadság flow-ja – mint a város tetején az egyik háztetőről a másikra ugráló parkour-ök extrém sportja – kockázattal járó állapot.

Ráadásul a *Levitáció*, a repülés vagy felszabadult lebegés állapota, amikor egy test stabilan lebeg a levegőben anélkül, hogy bármilyen más testtel kontaktusba kerülne, csak egy olyan erő jelenlétében lehetséges, amely a testre ható, földre kényszerítő tehetetlenségi erővel egyenlő – különben a test, öncélú Ikaroszként, lezuhan.

A fizikában a szeizmográf az a műszer, amely képes érzékelni, felnagyítani és látható jelle tenni a Föld erőinek mozgását. A történelemben a művész az a készülék, aki, mint egy szeizmográf, érzékeli és kifejezi a társadalmi, politikai és természeti válságokat, és képes artikulálni a közelgő hajtóerőket, vagy akár egy összeomlást. Felhívva a figyelmet a felszín alatt zajló mélyebb rezgésekre, jóval hamarabb, intuitívan reagálva a világ változásaira, mint hogy azok a szélesebb közönség számára nyilvánvalóvá válnának, utakat kínálhat az antropocén kor embere számára az általa kiváltott lökéshullámok kezelésére.

Kulinyi István kiállítása beszél a pandémiáról, a háborúkról, emléket állít az áldozatoknak, rámutat a gyermekeinkben feszülő klímaszorongásra, a szüleiket-minket gyötrő tehetetlenségre, és rákérdez mindnyájunk egyéni felelősségére. De legfőbb üzenete, hogy – mint érzékeny szenzor és képalkotó szeizmográf – a Föld, az emberi világ jövőjéért, a károk

és veszteségek csökkentésének érdekében, a remény és a személyes felelősségvállalás
nevében mindenki számára látható jósjelet hagyjon, itt és most, a Múcsarnok és a kor falán.

Garami Gréta
művészettörténész
a kiállítás kurátora